

MẬT THƯ

Khái niệm: Là một bức thư được viết dưới dạng bí mật. Nhằm giữ kín nội dung mà giữa người gửi và người nhận cần trao đổi.

Mật thư thường có 2 phần:

1. Bản mật mã: Là những ký tự hoặc hình vẽ, thoạt đầu có vẻ rất khó hiểu. Sau khi nghiên cứu kỹ chìa khóa, ta sẽ tìm ra hướng giải bằng cách đối chiếu những dữ kiện mà chìa khóa đã gợi ý.

2. Chìa khóa: Là một hình thức gợi ý cho người dịch tìm ra hướng giải mật thư. Chìa khóa có thể là một câu thơ hoặc một ký hiệu nào đó bằng hình vẽ. Ký hiệu của chìa khóa là: O

Sau khi giải mã xong, ta sẽ được một bản văn hoàn chỉnh, ta gọi đó là:

Bạch văn: Là một văn bản hoàn chỉnh, tức là sau khi dịch xong, ta viết ra thành một bức thư bình thường mà ai cũng có thể đọc được.

BẢNG CHỮ CÁI QUỐC TẾ:

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

I. Quốc ngữ điện tín:

- Cách đặt dấu mũ: Thay thế trực tiếp.
- Cách đặt dấu thanh: Đặt sau mỗi từ.

Ví dụ: Với câu: Công cha như núi Thái Sơn,
Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra.
Sẽ được viết là:
Coong cha nhuw nuis Thais Sown
Nghiax mej nhuw nuowcs trong nguoonf chayr ra.

II. Đọc ngược:

Có 2 cách đọc:

1. Đọc ngược cả văn bản:

Ví dụ với câu: Kỹ năng sinh hoạt.
Có thể viết là: tặoh hnis gnắn ỷk
(jtaoh hnis gnwan xyk)

2. Đọc ngược từng từ:

ỷk gnắn hnis tặoh
(xyk gnwan hnis jtaoh)

III. Đọc lái:

Trong lúc trò chuyện với nhau, thỉnh thoảng chúng ta vẫn thường hay nói lái để tạo ra những tình huống vui nhộn. Từ đó, ta tạo ra những mật thư bằng cách này.

Ví dụ ta nghe người nào đó nói: "Ngầu lồi tăng kẻ mắn cuối khúu chọ". Thoạt đầu, ta cứ tưởng anh ta là người mới học tiếng Hoa. Nhưng khi nghe giải thích rõ mới hiểu, thì ra

anh ta muốn nói: Ngồi lâu tê cứng muỗi cắn khó chịu.

IV. Đánh vần:

Ở cách này, yêu cầu người dịch phải biết cách đánh vần giống như các em học sinh tiểu học. Nếu đọc lớn lên trong lúc dịch thì sẽ dễ hình dung hơn.

V. Bỏ đầu bỏ đuôi:

Ta chỉ cần bỏ chữ đầu và chữ cuối câu. Phần còn lại chính là nội dung bản tin.

Ví dụ: “Chặt đầu chặt đuôi – đem mình về nấu”

Nếu biết đồng sức khỏe
Nên biết đồng lòng dạ
Hễ việc gì khó khăn
Ta làm cũng xong ngay
Gặp Bác Hồ nhé!

Sẽ dịch là:

~~N~~ếu ~~B~~iết đồng sức ~~k~~hỏe
~~N~~ên ~~B~~iết đồng lòng ~~d~~ạ
~~H~~ễ ~~V~~iệc gì khó ~~k~~hăn
~~T~~a ~~L~~àm cũng xong ~~n~~gay
~~G~~ặp ~~B~~ác ~~H~~ồ ~~n~~hé!

VI. Số thay chữ:

Đây là dạng mật thư rất đơn giản. Ta chỉ cần viết ra 26 chữ cái, rồi sau đó, viết ngay dưới vị trí A là số 1, B là số 2... và Z là số 26. Sau đó dịch bình thường bằng cách: Cứ thấy số nào thì điền chữ tương ứng vào bên dưới.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

Ví dụ: A = 1
1, 23, 14 – 22, 15, 3, 19 – 8, 15, 3, 9 – 8, 1, 25.
Sẽ được dịch là: A W N V O C S H O C J H A Y
(ăn vốc học hay)

Như vậy, người đồ mật thư có thể thay đổi khóa. Thay vì A=1, thì ta có thể cho A=2, 3... hay một số bất kỳ nào khác, hoặc ta không dùng A mà có thể dùng một chữ nào đó = một số nào đó.

VII. Chữ thay chữ:

Khác với loại mật thư “Số thay chữ” ở trên, loại mật thư “Chữ thay chữ” sẽ thể hiện cho

chúng ta thấy một bản tin toàn là những chữ khó hiểu. Từ đó, ta phải giải khóa để hiểu những chữ đó muốn nói gì. Ở đây, ta thử với loại chia khóa A=b. Trước hết ta phải nhập bảng dưới đây:

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
b	c	d	e	f	g	H	i	j	k	l	m	n
N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
o	p	q	r	s	T	U	v	w	x	y	z	a

Ví dụ: A = b
 Lippoh – offo – eefts – usfs – fn – dipxj – ebp.
 Sẽ được dịch là: KHOONG NEEN DDEER TRER
 EM CHOWI DAO (không nên để trẻ em chơi dao)

Như vậy, người đổ mật thư có thể thay đổi khóa. Thay vì A=b, thì ta có thể cho A= một chữ bất kỳ nào khác, hoặc ta không dùng A mà có thể dùng một chữ nào đó cũng được.

VIII. Mưa rơi:

Khi nhìn thấy loại mật thư này, ta chỉ cần đi theo mũi tên của khóa. Ở đây, chữ đầu tiên là chữ C, chữ thứ nhì theo hướng đi của khóa là chữ O. Theo đó, ta sẽ dịch được hết bản tin.

Ví dụ: Với bản tin dưới đây, nếu ta gạch thẳng những nét nghiêng vào bản tin thì ta có thể dịch một cách dễ dàng:

 =

C	O	M	C	C	J
N	A	A	H	T	D
F	I	A	R	D	N
X	M	A	U	G	O
E	W	O	F	N	U
M	W	C	H	W	!

(Sẽ được dịch là:

CON MÀ

CÂI CHA

MẸ TRĂM

ĐƯỜNG

CON HỨ)

IX. Chuồng bò:

Đây là một dạng mật thư rất quen thuộc (còn gọi là mật thư góc vuông – góc nhọn). Trước hết, chúng ta phải nắm rõ 2 khung cơ bản dưới đây. Cứ mỗi ô sẽ chứa 2 chữ:

AB	CD	EF
GH	IJ	KL
MN	OP	QR

	ST	
WX		YZ
	UV	

Với chữ nằm ở phía bên nào thì ta chấm 1 chấm ở phía bên đó.

Riêng ở khung chéo thứ 2, cách thể hiện cũng chưa có sự thống nhất ở nhiều tài liệu khác nhau. Do đó, chúng tôi liên kê ra hết để cho người soạn mật thư tùy ý lựa chọn để lập

chìa khóa chom mình. Có tất cả 6 cách để thể hiện, ta muốn làm theo kiểu nào thì đặt khóa theo kiểu này.

Nếu cho	ST	= 1	
	UV	= 2	
	WX	= 3	
	YZ	= 4	thì

1	2	3	4	5	6
1 3 2 4	1 2 4 3	1 2 3 4	3 1 4 2	2 1 3 4	2 1 3 4

X. Mật thư viết bằng hóa chất

Có thể viết bằng chữ quốc ngữ thường hay được mã hóa hoặc viết chồng lên một bức thư thông thường.

- Mật thư đọc bằng cách hơi lửa

Khóa: vẽ ngọn lửa hoặc một câu có liên quan đến lửa.

Hóa chất dùng để viết: nước chanh, dấm, phèn chua, nước đường, sữa, mật ong, đèn sập, cô ca cô la, nước củ hành... Loại mật thư này viết xong để khô, khi muốn đọc thì hơi trên lửa.

- Mật thư đọc bằng cách nhúng nước

Khóa: hình sóng nước, kí hiệu nước, H₂O, một câu có liên quan đến nước... hóa chất dùng để viết: xà bông, huyết thanh, mù xương rồng, nước chanh, amoniắc... khi đọc thả tờ giấy nổi trên mặt nước, chữ sẽ hiện ra.

XI. Mật thư xé ráp

Cách sử dụng: Viết lên trên giấy rồi cắt rời ra cho người chơi ráp lại, có thể viết theo ngôn ngữ điện tín.

XII. Mật Mã Napoléon

Mật Mã Napoléon 1

Nguyên Tắc

- Trước hết, cho một phân số để định rõ số tung và hoành độ.

Thí dụ: 5/8 : 40 nghĩa là tung độ 5 ô và hoành độ 8 ô. Bản tin sẽ được viết 5 hàng dọc, mỗi hàng 8 mẫu tự.

- Kẻ ô theo phân số đã cho.

- Viết chữ vào, hết hàng trên sẽ xuống hàng dưới, những ô dư thêm vẫn F để cho đủ.

Thực Hành

Chìa Khóa: 3/10 : 30

Bản Tin: TTH HOA ION ENH ESS UUT SNH NGE HQE ITZ

Giải: Chia ô và điền chữ theo chìa khóa như sau.

T	H	I	E	E	U	S	N	H	I
T	O	O	N	S	U	N	G	Q	T
H	A	N	H	S	T	H	E	E	Z

“Thiếu Nhi tôn sùng Thánh Thể.”

Mật Mã Napoléon 2

Nguyên Tắc

- Biến thể của mật mã Napoléon 1
- Viết theo hàng ngang, đọc hàng dọc
- Chữ F vô nghĩa được điền vào sau cho đầy đủ.

Thực Hành

Chìa khóa: 4/7 : 28

Bản Tin: TEHSCJS HUIIHKF ISHNIHF ENYHUOF

Giải: Chia ô và điền chữ theo chìa khóa như sau. Điền chữ theo hàng ngang, đọc theo hàng dọc

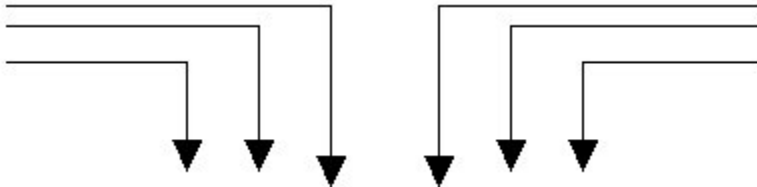
T	E	H	S	C	J	S
H	U	I	I	H	K	F
I	S	H	N	I	H	F
E	N	Y	H	U	O	F

“Thiếu Nhi hy sinh chịu khó.”

Mật Mã Napoléon 3

Nguyên tắc

- Biến dạng của mật mã napoléon 1
- Mạo tự của bản tin được giải theo 2 kiểu hình sau đây:

- bản tin gửi đi được viết theo hàng ngang (hay dọc), người nhận viết lại cũng theo hàng ngang (hay dọc) rồi đọc theo hình vẽ trên.

- Chữ F vô nghĩa, điền thêm cho đủ.

Thực Hành

Chìa Khóa: 5/7 : 35

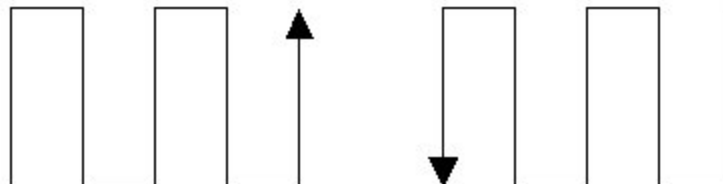

“Thiếu Nhi nhờ Mẹ quyết thắng”

Mật Mã Napoléon 4

Nguyên Tắc

- Biến dạng của mật mã napoléon 1
- Viết theo một trong hai kiểu hình vẽ sau đây.

- Sau đó viết thành hàng ngang hay hàng dọc vào bản tin.

Thực Hành

Chìa Khóa: 7/4 : 28

Bản Tin: IOHS XOHU TMIE OOOE OHII IKEH SNET

Giải: Muốn giải mật thư này, ta xếp các hàng chữ theo 7/4 và đọc: “Thiếu nhi biên kho mỗi tối”

XII. Mật thư CAM RANH

Ví dụ: OII: CAM RANH

Bạch văn: HND - HEN - TEA - INT - AVO - NTE - NIT

Điểm nhận dạng mật thư này:

1. Được chia theo từng cụm chữ riêng biệt và có số ký tự chữ bằng nhau.
2. Nếu hơn nhau thì chỉ hơn nhau 1 ký tự.
3. Khóa thường là một từ ngắn gọn và số ký tự của khóa bằng với số cụm chữ của nội dung.
4. Thường khóa là một danh từ riêng (HO CHI MINH, HOA BINH, TUYEN NGON,...)

Cách giải:

B1: Theo thứ tự Alphabe bạn đánh số các ký tự nằm trong dãy khóa CAM RANH, đối với các ký tự trùng nhau thì đánh thứ tự từ trái sang phải, ta có thể thấy như trong hình vẽ.

B2 : Bạn thay cụm từ số 1 vào vị trí số 1 vừa được đánh. Ta thấy như trên.

Vậy là bạn đã giải ra mật thư với nội dung “THANHNIENVIETNAMDOTNET”

Tìm MẬT THƯ:

Sau đây là 1 số lưu ý khi tìm mật thư

1. Bất cứ 1 mật thư nào được giấu cũng phải có 1 dấu hiệu hướng dẫn. Nó có thể là hình vẽ, có thể là một văn bản.
2. Trước khi tìm thấy mật thư ta phải luôn bình tĩnh và đề cao cảnh giác, đọc kỹ các dấu hiệu:

+ Hướng MT và khoảng cách MT.

+ Đứng quan sát xem vị trí đó có gì khác thường hay đặc biệt không rồi sau đó hãy tiến đến nơi mình nghĩ là nơi đặt MT.

3. Mật thư có thể là bất cứ thứ gì như lá cây, sỏi,.....

4. Nhẹ nhàng tìm kiếm cẩn thận, hãy luôn nhớ tìm mật thư phải tìm bằng trí chứ không bằng sức, cho nên phải lưu ý những dấu hiệu # thường, đặc biệt.

CÁCH GIẢI MÃ MẬT THƯ

1. Phải hết sức bình tĩnh
2. Tự tin nhưng không được chủ quan
3. Nghiên cứu khóa giải thật kỹ
4. Đặt các giả thiết và lần lượt giải quyết
5. Đối với việc giải mật thư trong trò chơi lớn, ta nên sao y bản chính và chia thành nhiều nhóm nhỏ để dịch. Như thế, ta sẽ tận dụng được hết những chất xám trí tuệ ở trong đội. Tránh tình trạng xúm lại, chụm đầu vào tranh dành xem một tờ giấy để rồi kết quả không đi tới đâu, mà dễ làm rách tờ giấy mật thư của chúng ta nữa.

6. Cuối cùng, nếu dịch xong, ta viết lại bản bạch văn cho thật rõ ràng, sạch sẽ và đầy đủ ý nghĩa.

Một số mẹo để giải mật thư chữ thay chữ, số thay chữ

Anh được qui ước thành N
Em được qui ước thành M
Mẹ, má được qui ước thành U
Tờ, tê được quy ước thành T
Bờ, bê được quy ước thành B
Dờ, dê được quy ước thành D
Đờ, đê được quy ước thành Đ
Khờ, ca hát được quy ước thành KH
Ca, tê được quy ước thành K, T
Hát được quy ước thành H
Ít, Xờ được quy ước thành X
Mặt trời, mặt trăng tròn, quả trứng gà, quả bóng... O
Tò tí te hình tượng của chữ K (-.-)
Tò tò tò te tí hình tượng của số 9 (- - - - .)
Cốc! Cốc! Cốc hình tượng của chữ S (. . .)
Thùng! Thùng! Thùng hình tượng của chữ O (- - -)